

Sygn. akt I CKN 88/97

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 27 maja 1997 r.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - K. Kołakowski (spraw.)

Sędziowie: SN - B. Myszka

SN - K. Zawada

Protokolant: B. Sawczenko

po rozpoznaniu w dniu 27 maja 1997 r.

na rozprawie

sprawy z wniosku A. w W.

z udziałem Biura [...] w W. i Przedsiębiorstwa [...] S.A. w W.

o wpis w księdze wieczystej Kw nr [...]

na skutek kasacji uczestnika postępowania Przedsiębiorstwa [...] S.A. w W.

od postanowienia Sądu Wojewódzkiego w W.

z dnia 16 września 1996 r., sygn. akt V Cr [...]

p o s t a n a w i a :

oddalić kasację.

U Z A S A D N I E N I E

Postanowieniem z dnia 29 grudnia 1995 r. Sąd Wojewódzki w W. rozpoznając sprawę o wpis w księdze wieczystej umorzył postępowanie rewizyjne, uznając cofnięcie rewizji uczestnika postępowania za dopuszczalne.

„Wniosek” o wznowienie postępowania rewizyjnego złożyło dopuszczone do udziału w sprawie Przedsiębiorstwo „[...]”, domagając się uznania cofnięcia rewizji przez Biuro „[...]” za niedopuszczalne oraz uchylenia zaskarżonego wpisu.

Postanowieniem z dnia 3 kwietnia 1996 r. Sąd Wojewódzki wznowił postępowanie rewizyjne, polecając złożyć odpisy pism dla doręczenia ich Przedsiębiorstwu „[...]”, zaś postanowieniem z dnia 16 września 1996 r. oddalił skargę o wznowienie i postępowanie rewizyjne umorzył. Cofnięcie rewizji uznał za dopuszczalne bez potrzeby uzyskania zgody innych uczestników postępowania, w tym Przedsiębiorstwa dopuszczonego do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego /art. 510 § 1 kpc/.

Kasację od tego postanowienia wniosło Przedsiębiorstwo „[...]”, opierając ją na naruszeniu - bliżej nie wskazanego - prawa materialnego „przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie oraz na naruszeniu przepisów postępowania mających wpływ na wynik sprawy”. W konkluzji wniesiono o „uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości”. W uzasadnieniu tej kasacji zarzucono, że Sąd Wojewódzki nie rozpoznał „przedmiotu i argumentów wznowienia do czego był zobowiązany na podstawie art. 412 § 2 kpc” i nie zbadał ponownie prawidłowości umorzenia postępowania rewizyjnego, choć „wniosek” o wznowienie dotyczył tego właśnie postanowienia. W sprawie zachodziło zaś „działanie sprzeczne z prawem, gdyż Biuro nie mogło cofnąć rewizji”. Jego działanie naruszało uprawnienia, które mogły być nabyte na podstawie art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu

nieruchomości /Dz. U. Nr 79, poz. 464 ze zm./. W piśmie procesowym skierowanym do Sądu Najwyższego w imieniu tegoż Przedsiębiorstwa, określonym jako „dodatkowe uzasadnienie kasacji” zarzucono, iż zaskarżone postanowienie narusza art. 412 § 1 i 2 kpc, a także zapadło z obrazą art. 378 § 3 kpc, wobec nierozpoznania sprawy na rzecz współuczestników postępowania, którzy nie zaskarżyli orzeczenia sądu I instancji.

Wnioskodawca - A. w W. oraz Biuro „[...]” i Gmina W. wniosły o oddalenie kasacji.

Kwestią podstawową, która budziła wątpliwości /stąd skierowanie sprawy w Sądzie Najwyższym na posiedzenie niejawne/ było przysługiwanie kasacji w tego rodzaju sprawie ze względu na szczególny charakter postępowania wieczysto-księgowego, które w istocie nie kończy się w jednoznaczny sposób dokonaniem poszczególnych wpisów. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym tę sprawę podziela pogląd wyrażony już w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 1997 r. w sprawie III CKN 41/96 /niepubl./, że w postępowaniu wieczysto-księgowym kasacja przysługuje od postanowienia sądu II instancji kończącego postępowanie w przedmiocie określonej we wniosku istoty sprawy. Znajduje to uzasadnienie m.in. także w tym, że w postępowaniu wieczysto-księgowym /por.: art. 54 u.o k.w. i hip./ występuje pojęcie „sprawy o wpis”.

Uznając więc kasację za dopuszczalną, Sąd Najwyższy oddalił ją, gdyż nie znalazł w niej usprawiedliwionych podstaw /art. 393¹² kpc/.

Spod kontroli kasacyjnej Sądu Najwyższego w okolicznościach tej sprawy uchyla się możliwość bezpośredniej oceny prawidłowości określenia kręgu podmiotów, które powinny brać udział w postępowaniu wieczysto-księgowym. Nie oznacza to jednak braku potrzeby rozważenia, czy po stronie wnoszącej kasację występuje w ogóle interes prawny w zaskarżeniu orzeczenia /tzw. w nauce prawa procesowego „gravamen”/.

W konkluzji kasacji wniesiono o uchylenie postanowienia o umorzeniu postępowania rewizyjnego w celu ponownego zbadania dopuszczalności cofnięcia rewizji innego niż skarżący podmiotu, który domagał się - nie tylko umorzenia postępowania z jego rewizji - ale i oddalenia kasacji. Oznacza to, iż skarżący nie wykazał istnienia po jego stronie interesu uzasadniającego wniesienie kasacji skierowanej - w istocie - przeciwko prawidłowości postępowania podmiotu występującego również - pierwotnie - po stronie przeciwników złożonego w sprawie wniosku o wpis.

Według art. 37 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, w postępowaniu wieczysto-księgowym mają zastosowanie przepisy kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, przy uwzględnieniu zmian wynikających z tej ustawy. Takie zmiany są przewidziane dla określenia podmiotów postępowania w sprawie o wpis. Powoduje to, że zastosowanie wobec skarżącego przepisu art. 510 § 1 zd. pierwsze kpc nie może uzasadniać istnienia po jego stronie interesu prawnego w kwestionowaniu umorzenia postępowania rewizyjnego. Stosownie do art. 38 ust. 3 powołanej ustawy wniosek o wpis może być złożony przez osobę, na rzecz której wpis ma nastąpić albo przez osobę, której prawo ma być wpisem dotknięte /chyba, że przepis szczególnie inaczej stanowi - co w sprawie nie ma zastosowania/. Odpowiednie unormowanie przewidziane jest dla zawiadamiania o cofnięciu wniosku /art. 42 ust. 2/ i dokonywania doręczeń /art. 50/, a o wpisie zawiadamia się również - wnioskodawcę, osoby na rzecz których wpis nastąpił i osoby, których prawa zostały wpisem dotknięte /art. 51/.

Skarżący nie wykazał w kasacji, aby mógł być zaliczony do takich osób. We wniosku o dopuszczenie go do udziału w sprawie wskazał jedynie, że na wypadek powstania takiej możliwości złożył wniosek o ustanowienie wieczystego użytkowania części objętej wnioskiem nieruchomości, której Spółka była „właścicielem władającym posiadaczem” /k. 341/. Urząd Rejonowy w W. nie znalazł jednak możliwości zrealizowania takiego wniosku /k. 367/.

Oznacza to, że skarżący nie wykazał by zaskarżone kasacją postanowienie dotykało jego praw, które zostały wpisem dotknięte. Takimi zaś prawami są bowiem w postępowaniu wieczysto-księgowym prawa - przede wszystkim - osób, na których rzecz wpisane jest prawo albo prawa objęte równocześnie złożonym wnioskiem.

Zarzut naruszenia art. 378 kpc /zapewne w jego obecnym brzmieniu, a więc mogłoby chodzić jedynie o art. 384 dot. kpc - por.: art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189)/ został złożony poza kasacją /art. 393¹¹ kpc/, a zatem nawet nie mógł być przez Sąd Najwyższy rozważany.

Dotychczasowe wywody prowadzą do konkluzji, że nie ma interesu prawnego we wniesieniu kasacji od postanowienia umarzającego postępowanie z rewizji od wpisu do księgi wieczystej prawa wieczystego użytkowania podmiot, który nie jest wnioskodawcą, osobą na rzecz której wpis nastąpił, rewidującym ani osobą, na której rzecz wpisane było prawo wpisem dotknięte.

aw

jb.